

## Použitá literatura

- ALSLEBEN A.: Nutzpflanzen aus dem mittelalterlichen Wolin. Zwei ausgewählte Gruppen: Getreide und Lein. *Offa* 52, 1995, 185–217.
- ANDERLÍK K.: Pivovarnictví. Vinařství. Lihovarnictví. Výroba octa. Výroba hořčice. In: *Encyklopedie mládeže* 6, Praha 1933, 33–39, 139–154, 160–162, 251–267, 360–32, 364–366.
- BAUCH R.: Pflanzen als Kulturrelikte auf vor- und frühgeschichtlichen Siedlungen in Mecklenburg, *Denkmalpflege in Mecklenburg Jb.* 1951–52, 213–221.
- BAUCHE R.-D.: Gebrauchspuren an neolitischen Mahlsteinen, *Archäologische Informationen* 11, 1988, 152–155.
- BAUER H.: Tisch und Tafel im alten Zeiten. Leipzig 1967.
- BEECH M.: The animal bones from the Hallstatt settlement of Jenštejn, Central Bohemia, Czech Republik. In: Dreslerová D.: A Late Hallstatt settlement in Bohemia, Excavation at Jenštejn, 1984, Praha 1995, Part II, 99–140.
- BEHRE K.-E.: Ernährung und Umwelt der wikingerzeitlichen Siedlung Haithabu. Neumünster 1983.
- BEHRE K.-E.: The history of rye cultivation in Europe. *Vegetation History and Archaeobotany*. 1, 1992, 141–156.
- BENEŠ J., KOČÁR P., SUCHÁ R.: Doklady dálkových kontaktů ve středověké Evropě na základě studia vybraných archeobotanických nálezů, *Archaeologia historica* 23, 1998, 285–293.
- BERANOVÁ M.: Hlemýžď zahradní – *Helix pomatia* Linné – postní jídlo středověkých mnichů v Čechách? *Archeologické rozhledy* 24, 1972, 577–579.
- BERANOVÁ M.: Zemědělská výroba v 11.–14. století na území Československa. Praha 1975 (Studie AÚ ČSAV v Brně III/1).
- BERANOVÁ M.: Zemědělství starých Slovanů. Praha 1980.
- BERANOVÁ M.: Chléb a sýr u českých Slovanů, *Archeologické rozhledy* 42, 1990, 398–401.
- BERANOVÁ M.: Die Ernte von unreifem Getreide im böhmischen Mittelalter. In: *Res archaeobotanicae*, Kiel 1995, 17–24.

- BERANOVÁ M.: Jídlo a pití za Rudolfa II. Praha 1997.
- BERANOVÁ M.: Slované. 2. vyd. Praha 2000.
- BERANOVÁ M.: Tradiční české kuchařky – Jak se jedlo před Rettigovou. Praha 2001.
- BERANOVÁ M.: Luštěniny a olejnin v české kuchyni 15. a 16. století, Vlastivědný sborník Polabí 2001, 80–113.
- BERANOVÁ M.: Zelí, cibule a česnek v kuchyni a v medicíně do konce 16. století, Sb. Západočeského muzea v Plzni, historie 16, 2002, 185–194.
- BERANOVÁ M., ŘEŠÁTKO J.: Jak se jedlo ve starověku – Římská kuchařka. Praha 2000.
- BROTHWELL D., BROTHWELL P.: Food in antiquity. London 1969.
- CEJPOVÁ M.: Nástin vývoje české hradní kuchyně, Archaeologia historica 12, 1987, 367–374.
- CIPRIANI L.: U nejmenších lidí světa. Praha 1971.
- CRANE E.: The archaeology of beekeeping. London 1983.
- ČECHURA J.: Fíky, mandle a rozinky na Karlštejně za husitské revoluce, Historický obzor 4, 1993, č. 4, 82–84.
- ČERNÝ J.: Knieha lékarská, kteráž slove herbář aneb zelinář. Norimberk 1517. Ed. Tichá Z., Praha 1981.
- ČERVINKA J., ČERVINKOVÁ H., TINTĚRA L.: Výpravy do pravěku. Praha 1990.
- ČULÍKOVÁ V.: Rostlinné makrozbytky ze středověkého Mostu, Archeologické rozhledy 33, 1981, 649–675.
- ČULÍKOVÁ V.: Rekonstrukce synantropní vegetace středověkého města Mostu. Mediaevalia Archaeologica bohemica, Památky archeologické Suppl. 2, 1993, 181–204.
- ČULÍKOVÁ V.: Nález zbytku plodu muškátovníku vonného (*Myristica fragrans* Houtt.) v Berouně, Archeologické rozhledy 46, 1994, 252–254.
- ČULÍKOVÁ V.: Rekonstruktion der synanthropen Vegetation des mittelalterlichen Most, Památky archeologické 86, 1995, 83–131.
- ČULÍKOVÁ V.: Výsledky analýzy rostlinných makrozbytků z lokality Praha 1 – Malá Strana, Tržiště čp. 259/III (Hartigovský palác), Archaeologica Pragensia 14, 1998, 291–316.
- ČULÍKOVÁ V.: Rostlinné makrozbytky z objektu č. 126 na předhradí slovanského hradiska v Libici nad Cidlinou, Památky archeologické 90, 1999, 166–185.
- ČULÍKOVÁ V.: Rostlinné makrozbytky z lokality Praha 1 – Malá Strana, Malostranské nám. čp. 258/III (Lichtenšteinský palác), Mediaevalia archaeologica 3, 2001, 137–166.
- ČULÍKOVÁ V.: Proměny životního prostředí v Mostě podle analýz z rostlinných makrozbytků z archeologických situací. In: Klápště J. a kol.: Archeologie středověkého domu v Mostě (čp. 226). Praha–Most 2002, 136–157.
- DAČICKÝ Z HESLOVA M.: Paměti (s úvodem J. Janáčka). Praha 1996.
- DEMBIŃSKA M.: Konsumpcja żywnościowa w Polsce średniowiecznej. Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.

- DEMBÍŇSKA M.: Dzienne racje żywnořciowe w Ewropie w IX–XVI w. In: *Studia i materialy z historii kultury materialnej* 52, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1979, 7–114.
- Deutsche Geschichte I. Von der Anfängen bis zur Ausbildung des Feudalismus. Berlin 1982.
- Dobrá kuchařka českých řlechticů a měřtanů od gotiky po baroko (sestavily M. Paříková a I. Ciprová). Praha 1995.
- DOHNAL Z.: Užitkové rostliny a jejich upotřebení na slovanském hradiřti v Klučově u Českého Brodu, *Památky archeologické* 49, 1958, 499–512.
- DOHNAL Z.: Rostlinné makrozbytky z Lobkovického paláce na Prařském hradě, *Archaeologica pragensia* 9, 1988, 129–136.
- DOMIN K.: O užitkových rostlinách. Praha 1910.
- DOMIN K.: Koření se stanoviska botanického a hospodářského. Praha 1913.
- DOMIN K.: Užitkové rostliny. Praha 1939.
- DÖRFLER W.: Die Geschichte des Hanfbaues im Mitteleuropa aufgrund palyonologischen Untersuchungen und von Grossrestnachweisen, *Preähistorische Zeitschrift* 65, 1990, 218–244.
- ELIAS N.: Über den Process der Zivilisation I, II. Bern und München 1970.
- FLAJŘHANS V.: Břevnovský mnich Aleř o slavení vánoc ve věku 14., *Český lid* 25, 1925, 81–83.
- FLAJŘHANS V.: Nový rukopis „řtědrého večera“ od Jana Holeřovského z r. 1414, *Český lid* 26, 1926, 81–83.
- FORBES R. J.: *Studies in ancient technology* II, III, V. Leiden 1955, 1957 (2. vyd. 1965).
- FRANK K.-S., STIKA H. P.: *Bearbeitung der makroskopischen Pflanzen- und einiger Tierreste des Römerkastells Sablonetum (Ellingen bei Weisseburg in Bayern)*. Kallmunz/Opf. 1988.
- FRIDRICH J.: *řředopaleolitické sídliřtě Čech*. Praha 1982.
- FRIDRICH J.: Přezletice: A Lower Palaeolithic site in Central Bohemia, *Fontes. Arch. Prag.* 18, Praha 1989.
- FRIDRICH J.: *řtopaleolitické osídlení Čech*. Praha 1997.
- FRIDRICH J.: Jídla lovců a sběračů v paleolitu. Rukopis pro nepublikovanou knihu (Beranová M.: *Pochoutky našich předků*, Praha 1996, 20–24).
- FROLEC V. a kol.: *Vánoce v české kultuře*. Praha 1988.
- FÜNFSCHILLING S., JACQUAT CH., SCHIBLER J., ZÜRCHER A.: Pflanzenbau, Nahrungsmittel und Essgewohnheiten im römischen Vicus Vitudurum-Oberwinterthur, *Archäologie der Schweiz* 8, 1985, 160–167.
- FUČÍKOVÁ E., JANÁČEK J. (eds): *řři francouzřti kavalři v rudolfinské Praze*. Praha 1989.
- FURGER A. R.: Vom Essen und Trinken im römischen Augst, *Archäologie der Schweiz* 8, 1985, 168–187.
- GECHTER M.: Wasserversorgung und Entsorgung in Köln vom Mittelalter bis zur frühen Neuzeit, *Kölner Jahrbuch für Vor- und Frühgeschichte* 20, 1987, 219–270.

- GRÜNERT H. Ö.: Was die Germanen assen und tranken, *Das Altertum* 34, 1988, 96–105.
- GUTH J.: O hostinách a hodokvasech jindy a jinde. Praha 1918.
- GUTH J.: O jídle a pití jindy a jinde. Praha 1918.
- HAJNALOVÁ E.: Archeobotanické pramene vinohradnictva na Slovensku, *Zborník fil. fak. University Komenského Bratislava, Historica* 39–40, 1989, 171–179.
- HAJNALOVÁ E.: Súčasné poznatky z archeobotaniky na Slovensku. Nitra 1989 (Acta interdisciplinaria archaeologica VI).
- HAJNALOVÁ E.: Evidence of the carbonized loaf of bread and cereals from Bratislava-Devín, *Slovenská archeológia* 37, 1989, 89–104.
- HAJNALOVÁ E.: Obilie v archeobotanických nálezoch na Slovensku. Nitra 1993.
- HAJNALOVÁ E.: Ovocie a ovocinárstvo v archeobotanických nálezoch na Slovensku. Nitra 2001.
- HAJNALOVÁ E., MIHÁLYIOVÁ J., HUNKOVÁ E.: Archeobotanické nálezy rastlinných zvyškov z lokality Nitra-hrad, *Študijné zvesti Archeologického ústavu SAV* 34, 205–278.
- HANSEN J. M.: The earliest seed remains from Greece: Palaeolithic through Neolithic at Franchthi Cave, *Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft* 91, 1978, 39–46.
- HARRER H.: Přicházím z doby kamenné. Praha 1967.
- HAVRÁNEK B., HRABÁK J. a kol.: Výbor z české literatury od počátku po dobu Husovu. Praha 1957.
- HELBÆK H.: Tollund-Mandens sidste Maaltid. Botanical study of the stomach contents of the Tollund Man, *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie* 1950 (1951), 311–341.
- HELBÆK H.: Grauballemandens sidste maaltid – The last meal of Grauballe Man, *Kuml* 1958, 83–116.
- HELBÆK H.: Studying the diet of ancient man, *Archaeology* 14, 1961, 95–101.
- HJELMQVIST H.: Botanische Analyse einiger Brote. In: Arwidson G.: *Birka II/1*, Stockholm 1984, 263–272.
- HOFMANN G.: Metrologická příručka pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy. Plzeň – Sušice 1984.
- HOLLNAGEL A.: Kulturreliktpflanzen auf slawischen Inselsiedlungen im Kreis Neustrelitz, *Bodendenkmalpflege in Mecklenburg Jb.* 1953, 151–164.
- HOLODŇÁK P., MAG M.: Vývoj mlecích zařízení a provenience surovin drtidel a žernovů v Soběsukách (okr. Chomutov, SZ Čechy). *Mikrosonda do ekonomiky jednoho sídliště, Památky archeologické* 90, 1999, 398–441.
- HOLUB K., BURIAN J.: Prostřené stoly v době císaře Rudolfa II. Praha 1997.
- HOPF M.: Frühe Kulturpflanzen in Südeuropa, *Berichten der Deutschen Botanischen Gesellschaft* 91, 1978, 31–38.
- HOPF M.: Vor- und frühgeschichtliche Kulturpflanzen aus dem Nördlichen Deutschland. Mainz 1982.

- HRDLIČKA J.: Potraviny na předbělohorském dvoře pánů z Hradce (Způsoby zásobování a finanční náklady). In: Příspěvky ke každodenní kultuře novověku, ed. Bůžek V. České Budějovice, Opera historica 4, 1995, 5–62.
- HRDLIČKA J.: Kuchyně, stolování a jídelníček. In: Bůžek V., Hrdlička J. a kol.: Dvory velmožů s erbem růže, Praha 1997, 120–130.
- HRDLIČKA J.: Potraviny, stolování a jídelníček na raně novověkých aristokratických dvorech, Český časopis historický 98, 2000, 18–45.
- HRDLIČKA J.: Hodovní stůl a dvorská společnost. Strava na raně novověkých aristokratických dvorech v českých zemích (1550–1650). České Budějovice, 2000.
- HUBER Z RISENPACHU A.: Regiment zdraví. Správa užitečná obsahující v sobě potřebné naučení jakby člověk tělo své při dobrém způsobu zdraví zachovati a před mnohými neduhy obhajovati a opatrovati měl. 1587.
- HUSA V., PETRÁŇ J., ŠUBERTOVÁ A.: Homo faber. Praha 1967.
- JACOMET S., SCHIBLER S.: Die Nahrungsversorgung eines jungsteinzeitlichen Pfynerdorfes am unteren Zürichsee, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 125–141.
- JACOMET S., BROMBACHER CH., DICK M.: Ackerbau, Sammelwirtschaft und Umwelts. In: Die erste Bauern I, Zürich 1990, 81–90.
- JÄGER K.-D.: Zur Rolle der Ackerbohne (*Vicia faba* L.) in Landwirtschaft und Brauchtum der Urnenfelderbronzezeit in Mitteleuropa. In: Die Urnenfelder-kulturen Mitteleuropas, Praha 1987, 27–35.
- JANÁČEK J.: Obrázek ze života rudolfinské Prahy. Praha 1958.
- JANÁČEK J.: Pivovarnictví v českých královských městech v 16. století. Rozpravy Československé akademie věd 69, 1959, č. 1.
- JANKOVSKÁ V.: Netradiční interpretace pylových spekter ze středověké Prahy, Archeologické rozhledy 39, 1987, 435–444.
- JANKOVSKÁ V.: Gewürznelke oder Myrte? Pollenanalytische befunde eines Gewürzes aus dem Mittelalter, Archeologické rozhledy 47, 1995, 481–486.
- JENSEN I.: Die Reibschale von Mannheim-Wallstadt. Einführung in die „Römische Küche“ für Besucher des Reiss-Museums in Mannheim, Archäologische Nachrichten aus Baden 32, 1984, 27–34.
- KAENEL G.: Boire et manger à la fin de La Tène en Suisse occidental, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 150–159.
- KALESNÝ F.: O začiatkoch vinohradníctva na západnom Slovensku, Zborník fil. fak. Univ. Komenského Bratislava – Historica 39–40, 1989, 167–170.
- KALISTA Z.: Legenda o blahoslavené Anežce české. Praha 1941.
- KARG S.: Pflanzliche Grossreste der jungstezeitlichen Ufersiedlungen Allensbach-Strandbad, Kr. Konstanz. In: Siedlungsarcheologie im Alpenvorland II, Stuttgart 1990, 113–166.
- Knížka o zachování dobrého zdraví psaná latinskými verši k králi Englickému a nyní v rytmy české prostě přeložena (Schola salernitanae). Praha 1587.
- KNÖRZER K.-H.: Die Roggentrepse (*Bromus secalinus* L.) als prähistorische Nutzpflanze. Untersuchungen subfossiler pflanzlicher Grossreste im Rheinland. Köln–Graz 1967, 30–38.

- KNÖRZER K.-H.: Entwicklung und Ausbreitung des Leindotters (*Camelina sativa* L.), Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft 91, 1978, 185–195.
- KNÖRZER K.-H.: Koproanalyse, ein neuer Beitrag zur Geschichte der Ernährung. In: Renfrew J. (ed.): New Light on Early Farming: Recent Development in Palaeoethnobotany. Edinburgh 1991, 39–50.
- KNÖRZER K.-H.: Geschichte der Rübe (*Beta vulgaris* L.) mit Beiträgen durch Grossrestfunde von Niederrhein. In: Palaeoethnobotany and Archaeology, Nitra 1991, 159–164.
- KNÖRZER K.-H.: Kückhoven, Kr. Erkelenz. Bandkeramische Brunnen und Siedlung, Vorläufige Artenliste (Dendro-Datierung des äusseren Brunnenkastens 5090 v. Chr.). In: Res archaeobotanicae, Kiel 1995.
- KOLÁR J. (ed.): Frantové a grobiáni, Praha 1959.
- KOLÁR J. (ed.): Frantova práva a jiné kratochvíle. Praha 1977.
- KOLÁR J. (ed.): Historia o životu doktora Jana Fausta, Praha 1989.
- KOPP Z RAUMENTALU J.: srv. Krabice z Wajtmille.
- KÖRBER-GROHNE U.: Geobotanische Untersuchungen auf der Feddersen Wiede I, II. Wiesbaden 1967.
- KÖRBER-GROHNE U., KÜSTER H.: Hochdorf I. Stuttgart 1985.
- KÖRBER-GROHNE U., RÖSCH M.: Römerzeitliche Brunnenfüllung im Vicus von Manhardt, Kreis Schwäbisch Hall. Fundberichte aus Baden-Württemberg 13, 1988.
- Kosmova kronika česká, ed. Hrdina K., Praha 1950.
- KRABICE Z WAJTMILLE H.: Gruntovní a dokonalý Regiment neb zpráva jak jedenkaždý člověk ve všech věcech zdraví své s Boží pomocí uměním vždycky opatrovati a mnoho těžkých nemocí i také smrt předcházeti má a může. Praha 1535.
- KRATOCHVÍL Z.: Tierknochenfunde aus der grossmährischen Siedlung Mikulčice I. Das Hausschwein. Praha 1981 (Studie AÚ ČSAV v Brně IX/3).
- KRATOCHVÍL Z., ČERVENÝ Č., ŠTINGLOVÁ H., LUKÁŠ J.: Determining age of Medieval Cattle by X-ray-examination of metapodia, Památky archeologické 79, 1988, 456–466.
- KROLL H.: Rauke von Feduvar (Die *Crucifere Sisymbrium* als Nutzpflanze in einer metallzeitlichen Siedlung in Jugoslawien). In: Palaeoethnobotany and Archaeology, Nitra 1991, 187–192.
- KROLL H.: Südosteuroopa. In: W. Zeist van, K. Wasylikowa, K. H. Behre (eds): Progress in Old World Palaeoethnobotany. Rotterdam 1991, 161–177.
- KROLL H.: Literature on archaeological remains of cultivated plants, Vegetation History and Archaeobotany 4, 1995, až 10, 2001, průběžně od r. 1992.
- KRUMPHANZLOVÁ Z.: Ei. In: Reallexikon der germanischen Altertumskunde Bd. 6, Leif. 5/6, 1986, 515–520.
- KRZEMIENSKA B.: Užitkové rostliny a rostlinná výživa středověkých Čech, Vznik a počátky Slovanů 4, 1963, 132–179.
- KRZEMIENSKA B.: Mlýny. In: Dějiny techniky v Československu do konce 18. století, Praha 1974, 88–93, 176–187.

- KŘÍŽEK V.: Obrazy z dějin lázeňství, Praha 1987.
- KUČAN D.: Der erste römerzeitliche Pfefferfund – nachgewiesen im Legionslager Oberaden (Stadt Bergkamen), Ausgrabungen und Funde in Westfalen-Lippe 2, 1984, 51–56.
- KUDRNÁČ J.: Strunkovice nad Blanicí od pravěku do novověku. Písek 1998.
- KÜHN F.: Das Ausklingen der Emmerkultur in der Tschechoslowakei, Acta Univ. Agric. 18, 1970, 587–594.
- KÜHN F.: Obilí a plevely u Slovanů v 6.–10. století. In: Slované v 6.–10. století (Břeclav-Pohansko 1978), Brno 1980, 149–154.
- KÜHN F.: Vývoj polních plodin a plevelů v ČSSR od neolitu po středověk, Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské university, Brno, E 29, 179–184.
- KUPER R.: Archäologie und Botanik. Ein Blick in die Küche der Steinzeit, Archäologie in Deutschland 3, 1985, 20–23.
- KYBAL J., KAPLICKÁ J.: Naše a cizí koření. Praha 1988.
- KYSELÝ R.: Archeozoologický rozbor z lokality Rubín a celkový pohled na zvířata z doby hradištní, Památky archeologické 91, 2000, 155–200.
- KYSELÝ R.: Zvířecí kosti ze Strunkovic (12. století), Archeologické rozhledy 52, 2000, 79–84.
- KYSELÝ R.: Osteological analysis of animals buried in Hostivice (Prague – West district) Funnel Beaker cultur, Památky archeologické 93, 2002, 29–83.
- KYSELÝ R.: The animal bones from a Late Bronze Age featur at Ostrov, Památky archeologické 93, 2002, 110–121.
- LECIEJEWICZ L.: Zum frühmittelalterlichen Heringshandel im südlichen Ostseegebiet, Zeitschrift für Archäologie 25, 1991, 209–214.
- LE TENSORER L. M.: L'alimentation, „l'Age de la Pierre taillée“, Paléolithique et Mésolithique, Archéologie der Schweiz 8, 1985, 118–124.
- LISICYNA G. N., FILIPOVIČ L. A.: Paleoetnobotaničeskije nachodki na Balkanskom poloostrove, Studia praehistorica 4, 1980, 5–90.
- MACEK J.: Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526). Praha 1994.
- MACEK J.: Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526). Venkovský lid – Národnostní otázka. Praha 1999.
- MAREŠOVÁ K.: Obsah a objem keramiky ze slovanského pohřebiště v Uherském Hradišti-Sadech, Časopis Moravského musea 65, 1980, 33–46.
- MATTIOLI P. O.: Herbář aneb Bylinář Doktora Petra Ondřeje Mathiola, překlad Adam Huber z Rýznbachu, D. Daniel Adam z Veleslavína, Praha 1596. Faksimile, Praha 1924.
- MATTIOLI P. O.: Herbář jinak bylinář velmi užitečný. Přeloženo od doktora Tadeáše Hájka z Hájku, Praha 1562. Ed. Janko, J., Praha 1982.
- MAURIZIO A.: Die Geschichte unserer Pflanzennahrung von der Urzeiten bis zur Gegenwart. Berlin 1927.
- MAURIZIO A.: Geschichte der gegorgenen Getränke. Berlin 1933.
- METZ W.: Die Agrarwirtschaft in karolingischer Reich. In: Karl de Grosse II, Düsseldorf 1965, 489–500.

- MÍKA A.: Nástin vývoje zemědělské výroby v českých zemích v epoše feudalismu. Praha 1960.
- MIKULKA J.: Anežka Přemyslovna, Praha 1988.
- MONTANARI M.: Hlad a hojnost. Dějiny stravování v Evropě. Praha 2003 (překlad z italštiny).
- MOREL A.: Zu Quellen für Speise und Trank um die Wende des Mittelalters, *Archäologie der Schweiz* 8, 1985, 204–222.
- MOREL P.: Der Reisschacherhof in Basel – mittelalterliche Speiseabfälle aus fünf Jahrhunderten, *Archäologie der Schweiz* 8, 1985, 188–196.
- MOSZYŃSKI K.: *Kultura ludowa Słowian I*. Warszawa 1967 (2. ed.).
- MÜLLER L.: K problematice zisku v obchodu s kořením v 16. a 17. století, *Československý časopis historický* 37, 1989, 575–600.
- MÜLLER-BECK H.: *Seeberg, Burgäschisee Süd*. Bern 1965.
- NECHVÁTAL B.: Středověká studna v Plzni – Solní ulice. Praha 1976 (*Archeologické studijní materiály* 12).
- Nejstarší legendy přemyslovských Čech, ed. Králík O. Praha 1969.
- NEKUDA V., REICHERTOVÁ K.: Středověká keramika v Čechách a na Moravě. Brno 1968.
- NEUSTUPNÝ E., DVOŘÁK Z.: Výživa pravěkých zemědělců: model. *Památky archeologické* 74, 1983, 224–257.
- NEUSTUPNÝ J.: Alliaceous plants in prehistory and history, *Archiv orientální* 20, 1953, 356–385.
- New light on early farming. Recent development in palaeoethnobotany (ed. Renfrew I.). Edinburgh 1991.
- NIEDERLE L.: *Život starých Slovanů I/1*. Praha 1911.
- NOVÝ R., SLÁMA J., ZACHOVÁ J.: *Slavíkovci ve středověkém písemnictví*. Praha 1987.
- NÝVLTOVÁ-FIŠÁRKOVÁ R.: Vyhodnocení nálezů fauny na lokalitách Dolní Věstonice II, IIa, IIb, III, *Památky archeologické* 93, 2001, 124–152.
- OPRAVIL E.: Rostliny z velkomoravského hradiště v Mikulčicích. Praha 1972 (*Studie AÚ ČSAV v Brně* 2).
- OPRAVIL E.: Příspěvek k rozšíření jabloně v pravěku střední Evropy, *Archeologické rozhledy* 27, 1975, 375–384.
- OPRAVIL E.: Archeologické nálezy z městského jádra Uherského Brodu. Praha 1976 (*Studie AÚ ČSAV v Brně* III/4).
- OPRAVIL E.: Vinná réva na území Československa v pravěku, *Archeologické rozhledy* 29, 1977, 361–365.
- OPRAVIL E.: Rostlinné zbytky z Mohelnice, *Časopis Slezského muzea A* 28, 1979, 1–13, 97–109.
- OPRAVIL E.: Z historie lnu v našich zemích ve střední Evropě, *Archeologické rozhledy* 33, 1981, 299–305.
- OPRAVIL E.: Doklady o vývoji ovocnářství v archeologických nálezech ČSSR. In: *Vývoj ovocnářství na území Československa*, *Sborník Čs. akademie zemědělské* 71, 1984, 30–48.

- OPRAVIL E.: Z historie šíření konopě seté (*Cannabis sativa* L.), Archeologické rozhledy 35, 1985, 206–213.
- OPRAVIL E.: Okurka setá (*Cucumis sativa* L.) v našich zemích. Přehled výzkumů – Archeologický ústav ČSAV v Brně 1986 (1989), 112–114.
- OPRAVIL E.: Die Nutzpflanzen in der jüngeren Burgwallzeit in Přerov (ČSFR). In: Palaeoethnobotany and Archaeology, Nitra 1991, 245–247.
- OPRAVIL E.: Sortiment rostlin v potravě a koření ve středověku českých zemí. Zpravodaj Krajského. Vlastiv. muzea Olomouc 264, 1992, 1–32.
- OPRAVIL E.: Příspěvek k poznání rostlinných makrozbytků ze staré Prahy, Archeologické rozhledy 46, 1994, 105–114.
- OPRAVIL E.: Kommentar zur Arbeit von V. Čulíková, Rekonstruktion..., Památky archeologické 86, 1995, 160–161.
- OPRAVIL E.: Rostlinné makrozbytky z archeologického výzkumu v Brně v České ulici 5. Mediaevalia archaeologica 2, Brno 2000, 261–277.
- OPRAVIL E.: Archeobotanické nálezy z Hradce u Němčic. In: Michálek J., Lutovský M.: Hradec u Němčic. Strakonice – Praha 2000, 267–270.
- Palaeoethnobotany and Archaeology. Nitra 1991 (Acta interdisciplinaria archaeologica VII).
- PÁRAL V., RIEDROVÁ M., UNGER J.: Zvířecí kosti z hradu Lelekovice (okr. Brno-venkov). Archaeologia historica 19, 1994, 199–205.
- PEŠKE L.: Domácí a lovná zvířata podle nálezů na slovanských lokalitách v Čechách, Sborník Národního muzea – Historie 39, 1985, 209–216.
- PEŠKE L.: Příspěvek k poznání počátku dojení skotu v pravěku, Archeologické rozhledy 46, 1994, 97–104.
- PEŠKE L.: Srovnání osteologických nálezů ze středověkých hradů Krašova a Tetína, Castellologica Bohemica 4, 1994, 283–298.
- PETRÁŇ J. a kol.: Dějiny hmotné kultury I, II. Praha 1985.
- PETRÁŇ J. (red.): Dějiny hmotné kultury II (2), Praha 1997. Kap. VII. Konzum, 1: Strava, 819–846, zpracovali L. Petráňová a J. Petráň.
- PIETA K., PLACHÁ V.: Getreide- und Brotfunde aus der Völkerwanderungszeit in Devin, Slovenská archeológia 37, 1989, 69–88.
- PLEINEROVÁ I., NEUSTUPNÝ E.: K otázce stravy ve staroslovanském období (experiment v Březně), Archeologické rozhledy 39, 1987, 90–101.
- Pokračovatelé Kosmovi. Přeložili K. Hrdina, V. V. Tomek a M. Bláhová, úvod M. Bláhová a Z. Fiala. Praha. Kronika mnicha sázavského, 9–31, Letopis kanovníka vyšehradského, 37–74, Druhé pokračování Kosmovy kroniky, 75–190.
- Pravěké dějiny Čech (red. Pleiner R., Rybová A.). Praha 1978.
- RAMSEYER D.: Archéologie expérimentale. In: Chronique archéologique – Archéologie Fribourgeoise, Fribourg (Suisse) 1985, 242–261.
- RATKOŠ P. (ed.): Pramene k dejinám Veľkej Moravy. Bratislava 1964.
- REICHERTOVÁ K.: Středověká kuchyně a stolování, Litoměřicko 1967, 73–80.
- REICHERTOVÁ K.: Bývalý klášter bl. Anežky Přemyslovny v Praze I Na Františku, Archaeologica Pragensa 10, 1989, 133–204.

- Res archaeobotanicae (9<sup>th</sup> Symposium IWGP, eds Kroll H., Pasternak R.). Kiel 1995.
- ROHANOVÁ M., HEJLOVÁ M.: Příspěvek k poznání českých kuchařských knih 16. století. In: Ročenka Státní knihovny ČSSR 1981–1985, Praha 1988, 241–250.
- ROTTLÄNDER R.: Chemische Untersuchungen an drei Keramikproben von Eberdingen-Hochdorf, Kr. Ludwigsburg. In: Hochdorf II., Stuttgart 1988, 125–126.
- RUOFF U.: Wegzehrung ins Jenseits? Speisebeigaben in Gräbern der Bronze- und Hallstattzeit, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 142–149.
- SCHIEDLAUSKY G.: Essen und Trinken. München 1956.
- SCHIEDLAUSKY G.: Tee, Kaffee, Schokolade. Eintritt in die europäische Gesellschaft. München 1961.
- SCHÖN W., HOLTER U.: Zum Gebrauch von Reib- und Mahlsteinen in der Ostsahara I, Archäologische Informationen 11, 1988, 156–160.
- SCHULTZE-MOTEL J.: Die Anbaugeschichte des Leindotters, *Camelina sativa* (L) Crantz. In: Festschrift Maria Hopf zum 65 Geburtstag (Archaeo-Physica 8), Köln 1979, 267–281.
- Siedlungsarchäologie im Alpenvorland II. Stuttgart 1990.
- SKUTIL J.: Nález želvích zbytků ze slovanské mohyly v Čejči na Hodonínsku, Sborník Archeol. ústavu ČSAV, pobočka v Brně 1, 1960, 83–88.
- SMRČKA V., SALAŠ M., JAMBOR J.: Rekonstrukce výživy z kostního materiálu na Limes Romanus, Časopis Národního musea odd. přír. 155, 1986, 216–217.
- STOCKAR W. von: Die Urgeschichte des Hausbrottes. Leipzig 1951.
- SVOBODA J.: Čas lovců. Brno 1999.
- SVOBODA J. a kol.: Paleolit Moravy a Slezska. Brno 1994.
- SVOBODA J., DVORSKÝ P.: Archeologové na loveckých stezkách. Praha 1994.
- SVOBODA J.: K analýze velkých loveckých sídlišť: prostorová struktura a chronologie lokality Věstonice AI–II a, Památky archeologické 93, 2001, 74–97.
- ŠIROKÝ R.: Pitná, užitková a odpadní voda v českých městech ve středověku a raném novověku. Stav a perspektivy archeologického poznání, Památky archeologické 91, 2000, 345–410.
- ŠMELHAUS V.: Ovocnictví v lese, Český lid 48, 1961, 76–81.
- ŠMELHAUS V.: Vývoj zemědělské výroby v českých zemích v době předhusitské, Praha 1980 (Prameny a studie Zemědělského musea 21).
- ŠKVORECKÝ M. sr. Teplý F.
- ŠNEIDROVÁ K.: Sůl v pravěku evropského lidstva, Archeologické rozhledy 4, 1952, 315–321.
- TAUBER J.: Küche, Geschirr und Essmanieren im Mittelalter, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 197–203.
- TEMPÍR Z.: Výsledky paleoetnobotanického studia pěstování zemědělských rostlin na území ČSSR, Vědecké práce Zemědělského muzea 6, 1966, 27–144.
- TEMPÍR Z.: Archeologické nálezy zemědělských rostlin a plevelů v Čechách a na Moravě, Vědecké práce Zemědělského muzea 8, 1968, 15–88.

- TEMPÍR Z.: Příspěvek k počátku pěstování rostlin ve střední Evropě, Vědecké práce Zemědělského muzea 14, 1974, 17–27.
- TEMPÍR Z.: Polní a zahradní plodiny v archeologických nálezech z Kozího Hrádku u Tábora (15. století n. l.), Vědecké práce Zemědělského muzea 14, 1974, 5–15.
- TEMPÍR Z.: Zemědělské plodiny a plevely z archeologických nálezů v Březně u Loun, Vědecké práce Zemědělského muzea 22, 1982, 121–195.
- TEMPÍR Z.: Včelařské sbírky a vývoj včelařství v Zemědělském muzeu, Vědecké práce Zemědělského muzea 23, 1983, 141–192.
- TEMPÍR Z.: Rozšíření a pěstování zemědělských plodin v Čechách v 6.–13. století. Sb. Nár. musea A 39, 1985, 217–220.
- TEPLÝ F.: Dějiny města Jindřichova Hradce I/2 a II. Jindřichův Hradec 1927, 1929.
- TEPLÝ F. (ed.): Martina Škvoreckého, úředníka na Pacově, Hospodářská korespondence z dob války třicetileté (1630–1642). Praha 1928.
- TEPLÝ F. Příspěvky k dějinám českého zemědělství. Praha 1926.
- TICHÁ Z. (ed.): Bavor Rodovský z Hustiřan: Kuchařství to jest knížka o rozličných krmích. Praha 1975.
- TODOROVA H.: Kupferzeitliche Siedlungen in Nordostbulgarien. München 1982.
- TRÜMPY H.: Volkskundliche Notizen zum Verhalten bei Tisch und zum Umgang mit dem Essbesteck, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 223–227.
- ÚLEHLOVÁ-TILSCHOVÁ M.: Česká strava lidová, Praha 1945.
- UNZ CH.: Fürstenmahl bei den Kelten, Archäologie der Schweiz 8, 1985, 24–25.
- VANĚČKOVÁ A.: Blahoslavená Anežka – vzor katolické dívky. Zbožný životopis blahoslavené Anežky Přemyslovny. Praha 1936.
- VENCL S.: Nádobý z látek živočišného původu, Archeologické rozhledy 30, 1979, 530–570.
- VENCL S.: K otázce zániku sběračsko-loveckých kultur, Archeologické rozhledy 34, 1982, 648–694.
- VENCL S.: Archeologie žízňě, Archeologické rozhledy 46, 1994, 283–305.
- VOKÁČOVÁ V.: Nože, lžíce, vidličky ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Praha 1991.
- VYSKOČIL J. K.: Legenda Blahoslavené Anežky a čtyři listy sv. Kláry, Praha 1930? (vročení nejisté).
- WÄHREN M.: Die Brotforschung und deren neue Ergebnisse in der Vor- und Frühgeschichte, Mannus 47, 1981, 90–100.
- WÄHREN M.: Jungstezeitliche Speisereste aus dem Kanton Freiburg, Chronique archéologique – Archéologie Fribourgeoise, Fribourg (Suisse) 1985, 85–95.
- WÄHREN M.: Brote und Getreidebrei von Twann aus dem 4. Jahrtausend vor Christus, Archäologie der Schweiz 7, 1984, 2–6.
- WÄHREN M.: Das Brot in der Bronzezeit und älteren vorrömischen Eisenzeit nördlich der Alpen unter besonderer Berücksichtigung von Brotfunden aus Kreisgrabenfriedhöfen des Münsterlandes, Ausgrabungen und Funde in Westfalen-Lippe 5, 1987, 23–71.

- WÄHREN M.: Brot und Gabäck aus dem keltisch-römischen Gräberfeld von We-  
derath-Belginum, neue Ergebnisse und Rekonstruktions des Gebäcks, Funde  
und Ausgrabungen im Bezirk Trier 22, 1990, 13–17.
- WEST D.: Analysis of the Fauna recovered from the 1986/87 exavation at Dolní  
Věstonice II, Western slape, Památky archeologické 93, 2001, 98–123.
- WILLERDING U.: Ursprung und Entwicklung der Kulturpflanzen in vor- und  
frühgeschichtlicher Zeit. In: Jankuhn H.: Vor und Frühgeschichte, Deutsche  
Agrargeschichte I, Stuttgart 1969, 188–233.
- WILLMS CH.: Die europäische Sumpfschildkröte im neolitischen Nahrungssys-  
tem, Germania 64, 1986, 561–564.
- WINKELMANN W.: Am Tische Karl des Grossen, Archäologie der Schweiz 8, 1985,  
26–31.
- WINTER Z.: Kuchyně a stůl našich předků. Praha 1892.
- WINTER Z.: Kulturní obraz českých měst II. Praha 1982.
- WINTER Z.: Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a v XV. století. Praha 1905.
- WINTER Z.: Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách (1526–1620). Praha 1909.
- WINTER Z.: Z rodiny a domácnosti staročeské. Sebrané spisy II, ř. 1, III, ř. 2. Pra-  
ha 1911, 1912.
- WINTER Z.: Šat, strava a lékař v XV. a XVI. věku. Sebrané spisy V. Praha 1913.
- WISWE H.: Kulturgeschichte der Kochkunst, Kochbücher und Rezepte aus zwei  
Jahrtausend. München 1970.
- WIŚLAŃSKI T.: Podstawy gospodarcze plemion neolitycznych w Polsce północno-  
zachodniej. Wrocław–Warszawa–Kraków 1969.
- ZEIST W. van, WASYLIKOVÁ K., BEHRE K. H. (eds): Progress in Old World Palae-  
oethnobotany. Rotterdam 1991.
- ZAVADIL S.: Dějiny kulturních druhů rodu *Beta* L. I., Vědecké práce Zeměděl-  
ského muzea 15, 1975, 13–58.
- ZEMAN A.: Pivovarnictví. In: Dějiny techniky v Československu do konce 18. sto-  
letí. Praha 1974, 389–399.
- ZÍBRT Č.: Poctivé mravy a společenské řády při jídle a pití. Po rozumu starých Če-  
chův. Praha 1890.
- ZÍBRT Č.: Frantova práva. Praha 1904.
- ZÍBRT Č.: Řády a práva starodávných pijanských cechů a družstev kratochvil-  
ných v zemích českých. Praha 1910.
- ZÍBRT Č.: Staročeská tělověda a zdravověda. Praha 1924 (též příloha k Dokona-  
lé zdravovědě II, ed. Janda. B.).
- ZÍBRT Č.: Staročeské umění kuchařské. Praha 1927.
- ZÍBRT Č.: Staročeské výroční obyčeje, pověry, slavnosti a zábavy prostonárodní.  
Praha 1899.